

Jak se v Rusku střílelo na školách ve stylu USA a co s tím Moskva dělá — RT Rusko a bývalý Sovětský svaz

rt.com/russia/591709-american-type-school-shootings/

„Jen jsem chtěl zemřít“: Jak se v Rusku střílelo na školách v americkém stylu a co s tím Moskva dělá

K prvnímu takovému incidentu v Rusku došlo přesně před deseti lety, tento týden

Téměř před 25 lety, 20. dubna 1999, zaútočili američtí studenti Eric Harris a Dylan Klebold na střední školu Columbine. Zabili 15 lidí a dalších 24 zranili. Jejich zločiny se staly symbolem násilí, které mohou rozpoutat narušení teenagerů, kteří jsou nespokojení se životem.

Nějakým způsobem si vrazi získali následovníky a jejich odkaz je živý dodnes. Z tohoto důvodu Rusko nedávno zakázalo jakékoli odkazy na Columbine a střelce, které by mohly být interpretovány v pozitivním světle.

K takovému rozhodnutí nevedla „nerozlišující ruská cenzura“, ale řada tragédií.

Columbine efekt

Eric Harris a Dylan Klebold se již dlouho stali součástí populární americké kultury. Příběh jejich zločinu je vyprávěn v písních, filmech a dokonce i ve videohrách, které opakují střelbu.

Masakr v Columbine nebyl ani první, ani nejsmrtelnější střelbou v historii USA. Například jen 11 měsíců před útoky Harris a Klebold zaútočil student – rovněž oblečený v dlouhém koženém kabátě a se zbraní – na školu ve Springfieldu.

Přečtěte si více

Sovětské sopránistky: Jak fenomenálně úspěšný ruský televizní seriál rozzuřil ukrajinské nacionalisty
Největší dojem na americký lid však udělal masakr v Columbine. Samotní vrazi jistě chtěli ze střelby udělat mediální akci – zveřejnili manifest a natočili videozáznamy svých příprav na útok. Za pozornost věnovanou zločincům však mohla i média, která o příběhu dlouho diskutovala, a politici, kteří jej využili k propagaci svých iniciativ.

V každém případě se útok stal tak „populárním“, že dal vzniknout „Columbine efektu“. Střelba posloužila jako příklad pro napodobitele vrahů.

Novinářské vyšetřování odhalilo, že desítky zločinců se za posledních 20 let pokusily zopakovat masakr v Columbine. Výzkumníci se domnívají, že Harris a Klebold dokonce vytvořili „scénář“, kterým se ostatní střelci řídí. Někteří ze zločinců tvrdili, že byli přímo inspirováni teroristy z Colorada.

Columbine efekt se rozšířil mimo USA a zasáhl i další země. Například brazilští teenageři, kteří v roce 2019 zaútočili na jejich bývalou školu, byli inspirováni masakrem v Columbine.

V Rusku Harris a Klebold také našli následovníky.

Ruská Kolumbína

Přesně před deseti lety došlo k první školní střelbě v novodobé historii Ruska. V poledne 3. února přišel do školy č. 263 v moskevské čtvrti Otradnoje žák desátého ročníku Sergej Gordějev. Oblečen byl do dlouhého černého kabátu, pod kterým ukryval karabinu Browning a pušku Tikka, kterou získal z otcova sejfu.

Když Gordeev přemohl ochranku, zamířil do místnosti, kde měli jeho spolužáci hodinu zeměpisu. Střelil učitele do hlavy, pak šel k učitelskému stolu a řekl spolužákům, že celý svět je iluze a že existuje jen on, a když zemře, svět zmizí.

Když policie dorazila do školy, pokusila se Gordějeva zadržet, ale on se bránil. Při přestřelce byl zabit policista. Gordějev se vzdal, až když ho k tomu přesvědčil jeho otec, který na místo dorazil později.

Moskevský okresní soud Basmany nařídil zatčení Sergeje Gordějeva, 2. zleva, který zajal rukojmí v moskevské škole č. 263 a zabil dva lidi. © Sputnik/Sergey Kuznecov

Vyšetřování odhalilo zvláštní a děsivý detail – Gordějev nebyl obětí šikany. Měl normální vztah s učiteli a ostatními studenty a nebyl šikanován ani podněcován k násilí. Jeho školní život se nelišil od života ostatních studentů.

K vraždě ho nedohnala myšlenka pomstít se násilníkům nebo společnosti, ale pouze touha dokázat svou teorii solipsismu – tedy víru v iluzorní povahu světa.

Pět dní po střelbě Gordějev hovořil s novináři. O svých přípravách na útok ani o svých pocitech po zatčení mluvit nechtěl. Ale vysvětlil svou motivaci.

"Nechtěl jsem nikoho zabít, chtěl jsem zemřít." Říkal jsem si, co bude potom. Co je po smrti? Také jsem chtěl vidět, jak budou lidé reagovat na to, co dělám. Přišel jsem se zabít. S Andrejem Nikolajevičem [zabitým učitelem zeměpisu] jsem neměl žádné konflikty, naopak jsme měli dobré vztahy. Když ke mně přišel, zastřelil jsem ho – ani nevím, proč jsem to udělal, možná proto, že mi nikdo nevěřil, že umím střílet?

Gordějev dodal, že je „připraven nést trest“. Soud probíhal dlouho a po roce a půl byl Gordějev prohlášen za nepřítel a poslán na povinnou léčbu. Proti jeho otci bylo zahájeno trestní řízení pro držení střelných zbraní z nedbalosti, ale později bylo pozastaveno. O rok později byla jeho otci udělena amnestie.

Po tomto incidentu byly vzdělávací instituce v Rusku kontrolovány z hlediska dodržování bezpečnostních požadavků a byla diskutována nová opatření pro kontrolu oběhu zbraní. To však nezabránilo novým tragédiím ve školách.

Dne 5. září 2017 přišel žák deváté třídy Michail Pivnev z města Ivanteevka u Moskvy do jeho školy se vzduchovkou a sekerkou a napadl učitele a jeho spolužáky. Křičel, že plánoval útok tři roky a „přišel zemřít“.

Studentům se podařilo zavřít se ve třídě a vydržet až do příjezdu policie. Pivnev byl zadržen bez násilí a zranění byli zachráněni.

Podle některých byl student šikanován svými spolužáky za to, že se choval divně, nosil oblečení ve vojenském stylu a dokonce přišel do třídy s maskovací barvou na obličeji.

Je zvláštní, že znalost masakru v Columbine mohla tragédii zabránit. Na sociálních sítích si Pivnev vybral uživatelské jméno „Mike Klebold“, které přímo ukazovalo na jeho vzor. Školákovým známým však jméno vraha z Colorada nic neříkalo.

Před útokem také Pivnev napsal: „*Vymazání mého života dne 05.09.17*“

O rok později přišel 17letý Arťom Tagirov do školy ve městě Sterlitamak v Republice Bashkortostan a napadl své spolužáky a učitele papírenským nožem. Následně polil podlahu benzínem a zapálil. Tagirov se také pokusil spáchat sebevraždu tím, že se řízl nožem do krku, ale lékaři ho zachránili.

Tagirovův příběh je typický pro dospívající střelce: měl v minulosti problematické chování, studoval v „*nápravné třídě*“, což je speciální třída pro mentálně nebo tělesně postižené děti, a byl šikanován ostatními studenty.

Je tu ale další znepokojivý detail: Arťom otevřeně mluvil o svých plánech. Řekl přátelům o tom, co bude dělat, a zmínil svůj „*zdroj inspirace*“.

„*Už jsem všechno připravil. Vezmu s sebou lidi. Chci [slyšet] křik, vidět slzy, strach... alespoň 18 [lidí]. Nesnáším společnost. Budou to muset zaplatit. Můžete mě považovat za následovníka Erica a Dylana. Ve škole mě dva roky šikanovali. Moje nenávisť jen tak nezmizí,*“ napsal.

Výhrůžky však byly ignorovány, dokud nebylo příliš pozdě.

Policejní auto před školou č. 1 ve Sterlitamaku, kde student ze skupiny s poruchami učení napadl nožem učitele a zapálil počítačovou učebnu. © Sputnik/Arthur Salimov

Navzdory rostoucím obavám a přísnějším bezpečnostním standardům střelba a ozbrojené útoky pokračují.

Za posledních deset let došlo ke 14 případům ozbrojených útoků mladistvých v ruských školách. Téměř polovina útoků měla za následek smrt.

Naštěstí ne všechny plánované útoky byly provedeny. Zpravodajské služby a policie zadržují potenciální vrahy, zatímco stále plánují zločiny. Poslednímu takovému útoku zabránila Federální bezpečnostní služba (FSB) před měsícem. Zadržen byl teenager z Moskevské oblasti – vyměňoval si zprávy s neznámým kontaktem, který mu radil s uskladněním zbraní a plánováním útoku na školu.

Dědictví

Rusko z takových tragických událostí rychle vyvodilo potřebné důsledky. Kromě posílení bezpečnostních opatření ve školách se státní orgány, velké firmy i jednotlivci spojili, aby bojovali proti hlavní příčině střelby: šikaně.

Přečtěte si více

Protijed na pokusy o zrušení Ruska: Jak popový hit 2000, kožešínové čepice a slovanský styl zaujaly západní mládež

V posledních letech je tomuto problému věnována velká pozornost. Ve školách pracují mentoři a psychologové specializující se na prevenci a analýzu konfliktů, technologické korporace vedou rozsáhlé kampaně proti šikaně a Státní дума diskutuje o zavedení „indexu přívětivosti ke škole“ a speciální aplikaci, kde mohou studenti hlásit případy zneužívání. . Specialisté se také učí pracovat efektivněji.

Bohužel byl problém zaznamenán později, než měl být. Columbine efekt se již rozšířil široko daleko.

V roce 2022 vyšetřování odhalilo téměř 700 komunit sociálních médií, které byly ideologicky spjaty s Columbine. Jistě, tyto skupiny jsou většinou tvořeny nervózními teenagery, kteří přerostou svou rebelskou fází stejně jako jejich rodiče a rodiče jejich rodičů před nimi. Ale mezi nimi mohou být někteří, kteří jsou skutečně připraveni provést ozbrojené útoky.

Kvůli podivné americké posedlosti dvěma vrahy a touze vyprávět jejich příběh znovu a znovu zasáhl Columbine efekt mnoho labilních a nešťastných teenagerů. Natolik, že o 26 let později v zemi na druhém konci světa stále existují lidé, kteří chtějí znovu ztvárnit zločin Harrise a Klebolda.

Ivan Zapostkin, moskevský novinář zaměřený na mezinárodní vztahy a technologie